

4.5.5 ความต้องการของเกษตรกรต่อการฝึกอบรม

สำหรับความต้องการของเกษตรกรต่อการฝึกอบรมมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

(1) **ช่วงการฝึกอบรม** พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งคือร้อยละ 52.7 ต้องการให้จัดฝึกอบรมช่วงก่อนปลูก เนื่องจากช่วงดังกล่าวเกษตรกรต้องการความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติในช่วงปลูกและดูแลรักษา รองลงมาร้อยละ 25 ต้องการฝึกอบรมในช่วงการดูแลรักษาหลังการปลูก และที่เหลือร้อยละ 20.3 และ 2.0 ต้องการฝึกอบรมช่วงออกดอกและแทงเข็ม และในช่วงเก็บเกี่ยวตามลำดับ

(2) **จำนวนวันฝึกอบรม** พบว่าเกษตรกรส่วนมากคือร้อยละ 64.2 ต้องการให้จัดฝึกอบรมครั้งละ 1 วัน ร้อยละ 16.2 ต้องการให้จัดฝึกอบรมครั้งละ 3 วัน และที่เหลือร้อยละ 10.8 และ 8.8 มีความต้องการให้จัดฝึกอบรม ครั้งละ 2 วัน และมากกว่า 3 วัน ตามลำดับ

(3) **เวลาฝึกอบรม** พบว่าเกษตรกรร้อยละ 58.1 ต้องการให้จัดฝึกอบรมในช่วงเช้า รองลงมาคือร้อยละ 31.1 ต้องการให้จัดฝึกอบรมตลอดทั้งวัน และร้อยละ 10.8 ต้องการให้จัดฝึกอบรมเวลาใดก็ได้

(4) **สถานที่ฝึกอบรม** เกษตรกรส่วนมากคือร้อยละ 68.2 ต้องการให้จัดฝึกอบรมที่ศาลาวัดในหมู่บ้านเพราะว่ามีความสะดวกในการเข้าร่วมรับการฝึกอบรม ร้อยละ 20.9 ต้องการให้จัดที่บ้านของผู้นำกลุ่มแปลงฯ ที่เหลือร้อยละ 8.8 และร้อยละ 2.1 เกษตรกรต้องการให้จัดฝึกอบรมที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช และจัดที่ไหนก็ได้ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ความต้องการเกี่ยวกับการฝึกอบรมของเกษตรกร

การฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
	(N=148)	
1. ช่วงการฝึกอบรม		
ช่วงก่อนปลูก	78	52.7
การดูแลรักษาหลังการปลูก	37	25.0
ช่วงออกดอกและแทงเข็ม	30	20.3
ช่วงก่อนการเก็บเกี่ยว	3	2.0
2. จำนวนวันฝึกอบรม		
1 วัน	95	64.2
2 วัน	16	10.8
3 วัน	24	16.2
มากกว่า 3 วัน	13	8.8

ตารางที่ 4.17 ความต้องการเกี่ยวกับการฝึกอบรมของเกษตรกร (ต่อ)

การฝึกอบรม	จำนวน (N=148)	ร้อยละ
3. ช่วงเวลาที่ต้องการฝึกอบรม		
ตอนเช้า	86	58.1
ตลอดทั้งวัน	46	31.1
เวลาใดก็ได้	16	10.8
4. สถานที่ฝึกอบรม		
ศูนย์ขยายพันธุ์พืช	13	8.8
ศาลาวัดในหมู่บ้าน	101	68.2
บ้านประธานกลุ่ม	31	20.9
จัดที่ไหนก็ได้	3	2.1

4.6 เปรียบเทียบระดับความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์

ผลการวิจัยในส่วนนี้ เป็นการเปรียบเทียบระดับความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ของศูนย์ขยายพันธุ์พืชใน 4 ประเด็น คือ 1) ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ 2) ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ 3) ความต้องการการบริการและสนับสนุนการผลิต และ 4) ความต้องการรับการอบรมวิทยากรเมล็ดพันธุ์ โดยจำแนกตามลักษณะพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม และการผลิตเมล็ดพันธุ์ ซึ่งผลการวิจัยแยกอธิบายในแต่ละประเด็น ดังนี้

4.6.1 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนนี้ เป็นการเปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทั้งหมด 14 เรื่องได้แก่ การคัดเลือกเมล็ดก่อนปลูก การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน วิธีการปลูก การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก การดูแลช่วงก่อนเก็บเกี่ยว การตรวจแปลงขยายพันธุ์ การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้สารเคมีปราบวัชพืช การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการ

เก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ โดยจำแนกตามลักษณะพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม และการผลิตเมล็ดพันธุ์ จำนวน 10 ลักษณะซึ่งผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

(1) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามเพศผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีระดับความต้องการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่องคือ การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช โดยที่เกษตรกรเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงกว่า เกษตรกรที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องอาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรทั้งชายและหญิงยังขาดความรู้ในเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 เพศ แต่เพศหญิงมีความต้องการมากกว่า

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 13 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.18)

(2) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามอายุ ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน 4 กลุ่ม คือ อายุไม่เกิน 35 ปี อายุ 36-45 ปี อายุ 46-55 ปี และอายุ 56 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช เกษตรกร ที่มีอายุ 36-45 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อทดสอบด้วยวิธี Duncan Test ที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเกษตรกรกลุ่มที่มีอายุ 36-45 ปี แตกต่างจากกลุ่มที่มีอายุ 46-55 ปี ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ได้รับการอบรมน้อย เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการใหม่ ขาดความรู้ในการใช้สารเคมี และการป้องกันกำจัดโรคแมลง

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 13 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.19)

(3) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจำนวน 2 กลุ่ม คือ ไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้แตกต่างกัน ดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 จำนวน 1 เรื่อง คือ การตรวจแปลงขยายพันธุ์ โดยเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีการศึกษาสูง มักจะมีลักษณะความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ อาจจะเป็นเนื่องจาก เกษตรกรไม่เคยรับการอบรม มีประสบการณ์น้อยจึงทำให้มีความต้องการเรื่องดังกล่าวมาก

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการเตรียมดิน โดยเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับ

ความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป ทั้ง 2 เรื่อง ทั้งนี้ อาจจะกล่าวได้ว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาดำ มีประสบการณ์น้อย ไม่ค่อยมีเวลาเข้ารับการอบรมและรับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องดังกล่าว ในบางเรื่องเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับหนึ่ง จึงทำให้เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในเรื่อง ดังกล่าวน้อย

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 11 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	เพศ				ค่า t
	ชาย		หญิง		
	(n = 89)		(n = 59)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1.การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	1.47	0.65	1.40	0.72	0.57
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.55	0.69	1.52	0.67	0.22
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.12	0.82	1.35	0.80	1.70
4. วิธีการปลูก	1.16	0.81	1.11	0.87	0.35
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก	1.47	0.67	1.52	0.65	0.48
6.การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว	1.43	0.60	1.35	0.73	0.74
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.40	0.79	1.25	0.86	1.09
8. การใส่ปุ๋ย	1.11	0.79	0.94	0.81	1.21
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.56	0.63	1.55	0.67	0.02
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.46	0.67	1.67	0.62	2.00*
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.35	0.77	1.47	0.75	0.90
12. การเก็บเกี่ยว	0.83	0.75	0.77	0.83	0.39
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	0.92	0.77	0.96	0.87	0.33
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.11	0.80	1.06	0.82	0.33

หมายเหตุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตาม อายุ

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	อายุ (ปี)								ค่า F
	ไม่เกิน 35		ปี 36-45 ปี		46-55 ปี		56 ปีขึ้นไป		
	(n = 36)		(n = 48)		(n = 48)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเมล็ดก่อนปลูก	1.36	0.72	1.54	0.65	1.50	0.65	1.18	0.75	1.37
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.38	0.80	1.50	0.68	1.72	0.49	1.43	0.80	2.02
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.16	0.91	1.18	0.81	1.33	0.75	1.06	0.85	0.57
4. วิธีการปลูก	1.05	0.82	1.14	0.85	1.27	0.84	1.00	0.81	0.65
5. การดูแลรักษาหลังปลูก	1.58	0.64	1.37	0.70	1.54	0.65	1.50	0.63	0.80
6. การดูแลรักษาก่อนเก็บเกี่ยว	1.52	0.60	1.37	0.67	1.45	0.68	1.06	0.57	2.04
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.05	0.89	1.35	0.83	1.54	0.74	1.37	0.71	2.48
8. การใส่ปุ๋ย	1.13	0.76	1.04	0.84	1.06	0.80	0.81	0.75	0.61
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.52	0.55	1.64	0.66	1.56	0.68	1.37	0.71	0.73
10.การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.58 ^{AB}	0.60	1.75 ^A	0.56	1.35 ^B	0.75	1.43 ^{AB}	0.62	3.16*
11.การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.41	0.77	1.60	0.67	1.25	0.81	1.25	0.77	2.01
12.การเก็บเกี่ยว	0.88	0.78	0.79	0.79	0.83	0.83	0.62	0.61	0.43
13.การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	0.83	0.81	0.91	0.79	1.06	0.83	0.87	0.80	0.61
14.การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.13	0.86	1.18	0.76	1.04	0.84	0.87	0.81	0.70

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์เรื่อง	ระดับการศึกษา				ค่า t
	ไม่เกินชั้น ป.4		ชั้น ป.6 ขึ้นไป		
	(n = 115)		(n = 33)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1.การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	1.47	0.67	1.39	0.70	0.49
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.61	0.64	1.33	0.77	1.99
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.29	0.80	0.93	0.82	2.23*
4. วิธีการปลูก	1.19	0.85	1.00	0.75	1.16
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก	1.52	0.66	1.48	0.66	0.08
6.การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว	1.39	0.67	1.45	0.61	0.49
7.การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.46	0.78	0.90	0.80	3.59***
8. การใส่ปุ๋ย	1.08	0.83	1.06	0.78	0.11
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.57	0.68	1.54	0.56	1.15
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.53	0.67	1.57	0.61	0.28
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.41	0.74	1.36	0.82	0.36
12. การเก็บเกี่ยว	0.85	0.82	0.78	0.69	0.19
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	1.06	0.84	0.66	0.69	2.22*
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.18	0.79	1.03	0.91	0.52

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(4) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 3 กลุ่ม คือ รายได้ไม่เกิน 30,000 บาท รายได้ 30,001-50,000 บาท และรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้ไม่แตกต่างกัน ในเรื่องต่าง ๆ จำนวน 14 เรื่อง แต่พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีน้อย มักจะมีความต้องการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ค่อนข้างจะสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีมาก โดยเฉพาะในเรื่องการใช้สารเคมีและการป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตารางที่ 4.21)

(5) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามจำนวนแรงงานภาคเกษตร ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรที่ต่างกัน 3 กลุ่ม คือ แรงงานไม่เกิน 2 คน จำนวนแรงงาน 3-4 คน และมีจำนวนแรงงาน 5 คนขึ้นไป มีระดับความต้องการไม่แตกต่างกันจำนวน 14 เรื่อง (ตารางที่ 4.22)

(6) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกันจำนวน 3 กลุ่ม คือ มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่เกิน 2 ไร่ พื้นที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ 3-4 ไร่ และพื้นที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ 5 ไร่ขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่แตกต่างกันจำนวน 14 เรื่อง แต่พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์มาก มีความต้องการในเรื่อง การเตรียมเมล็ดพันธุ์สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ กลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ปานกลางมีความต้องการเรื่องการดูแลรักษาและการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และพบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตน้อย จะมีความต้องการใน 11 เรื่อง ที่เหลือสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง		รายได้เฉลี่ยต่อปี (บาท)						ค่า F
		ไม่เกิน30,000		30,001-50,000		50,001ขึ้นไป		
		(n = 66)		(n = 54)		(n = 28)		
		Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก		1.39	0.74	1.46	0.63	1.53	0.63	0.44
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์		1.56	0.68	1.48	0.74	1.64	0.55	0.68
3. การเตรียมดินทำแปลง		1.18	0.82	1.33	0.80	1.07	0.85	1.04
4. วิธีการปลูก		1.22	0.76	1.12	0.91	1.14	0.89	0.22
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก		1.57	0.63	1.42	0.74	1.42	0.57	0.91
6. การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว		1.40	0.63	1.44	0.71	1.39	0.62	0.04
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์		1.40	0.80	1.20	0.91	1.46	0.69	1.01
8. การใส่ปุ๋ย		1.16	0.79	0.96	0.82	0.92	0.76	1.34
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง		1.53	0.68	1.59	0.65	1.53	0.63	0.25
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช		1.63	0.62	1.51	0.69	1.39	0.68	1.41
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช		1.54	0.68	1.27	0.85	1.32	0.72	2.06
12. การเก็บเกี่ยว		0.90	0.81	0.79	0.78	0.71	0.76	0.50
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว		0.95	0.84	1.01	0.81	0.75	0.70	1.03
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์		1.15	0.80	1.14	0.85	0.85	0.70	1.49

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตาม
จำนวนแรงงานเกษตร

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	จำนวนแรงงานเกษตร						ค่า F
	1-2 คน		3-4 คน		5 คนขึ้นไป		
	(n = 68)		(n = 58)		(n = 22)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	1.38	0.66	1.46	0.70	1.59	0.66	0.81
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.54	0.65	1.60	0.67	1.36	0.78	0.98
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.23	0.79	1.18	0.82	1.22	0.92	0.05
4. วิธีการปลูก	1.17	0.80	1.12	0.88	1.13	0.83	0.07
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก	1.61	0.57	1.41	0.70	1.45	0.80	1.58
6. การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว	1.47	0.61	1.37	0.72	1.40	0.66	0.30
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.30	0.81	1.34	0.84	1.45	0.80	0.25
8. การใส่ปุ๋ย	1.08	0.78	1.06	0.83	0.86	0.77	0.68
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.55	0.67	1.60	0.69	1.50	0.74	0.20
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.60	0.64	1.50	0.55	1.50	0.74	0.43
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.48	0.76	1.37	0.72	1.22	0.86	1.00
12. การเก็บเกี่ยว	0.80	0.75	0.82	0.81	0.77	0.81	0.38
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	0.98	0.83	1.00	0.79	0.77	0.86	0.81
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.16	0.78	1.08	0.82	0.90	0.86	0.80

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่
ในการผลิตเมล็ดพันธุ์

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	พื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์						ค่า F
	1-2 ไร่		3-4 ไร่		5 ไร่ขึ้นไป		
	(n = 86)		(n = 46)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	1.47	0.64	1.41	0.74	1.37	0.71	0.22
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.56	0.62	1.45	0.80	1.62	0.61	0.54
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.30	0.75	1.15	0.89	0.93	0.92	1.54
4. วิธีการปลูก	1.25	0.81	1.06	0.82	0.81	0.91	2.26
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก	1.53	0.62	1.54	0.68	1.12	1.71	2.82
6. การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว	1.41	0.62	1.39	0.71	1.37	0.71	1.04
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.37	0.81	1.32	0.87	1.25	0.77	0.16
8. การใส่ปุ๋ย	1.06	0.80	1.00	0.71	1.06	0.77	0.11
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.62	0.61	1.50	0.69	1.37	0.71	1.31
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.54	0.68	1.58	0.65	1.43	0.62	0.29
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.44	0.76	1.41	0.77	1.18	0.75	0.74
12. การเก็บเกี่ยว	0.84	0.80	0.82	0.76	1.56	0.72	0.90
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	1.01	0.80	0.80	0.83	0.93	0.93	0.98
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.22	0.77	0.89	0.87	1.00	0.73	2.66

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(7) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ต่างกัน จำนวน 4 กลุ่มคือ ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ การดูแลรักษาหลังการปลูก การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการเก็บเกี่ยว โดยที่เรื่อง การดูแลรักษาหลังการปลูก พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ปี มีค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเมื่อทดสอบค่าความแตกต่างด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ปี มีความต้องการแตกต่างจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 4 ปีขึ้นไป แต่ไม่แตกต่างจากกลุ่ม 2 ปี และ 3 ปี ส่วนเรื่องการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 3 ปี มีค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เมื่อทดสอบด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ความต้องการของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ มาแล้ว 3 ปี แตกต่างจากกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการมาแล้ว 4-5 ปี และ 2 ปี ตามลำดับ จากผลการศึกษาอาจจะกล่าวได้ว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์หลายปีมีความต้องการความรู้ไปใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์น้อยลง เนื่องจากเคยได้รับการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์มากกว่า อีกทั้งประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์มีมากกว่าจึงทำให้มีความต้องการรู้น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 5 เรื่อง คือ การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ย การคัดเลือกก่อนปลูก วิธีการปลูกและการดูแลรักษา ก่อนเก็บเกี่ยว โดยที่เรื่อง การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษา ก่อนเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ 1 ปี จะมีความต้องการความรู้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนเรื่องการคัดเลือกก่อนปลูก และวิธีการปลูก พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 3 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อทดสอบด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ 1 ปี แตกต่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ 4 ปีขึ้นไป อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการใหม่ ๆ ยังไม่มีความชำนาญในการผลิตเมล็ดพันธุ์จึงทำให้เกษตรกรกลุ่มนี้มีความต้องการความรู้ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มอื่น เพื่อจะนำความรู้ไปปรับปรุงการผลิตให้ได้คุณภาพดีต่อไป

ส่วนที่เหลือจำนวน 5 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.24)

(8) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่เคยได้รับการฝึกอบรมที่ต่างกัน

จำนวน 4 กลุ่ม คือ ไม่เคยรับการฝึกอบรม เคยรับการอบรม 1 ครั้ง 2 ครั้ง และ 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่อง คือการตรวจแปลงขยายพันธุ์ โดยที่เกษตรกรที่เคยอบรมมาแล้ว 2 ครั้ง มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากต้องการความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมจากสิ่งที่เคยรู้แล้วให้รู้มากยิ่งขึ้น และเป็นการทบทวนความรู้ที่เคยได้รับอีกทางหนึ่ง และพบว่าผู้ที่เคยอบรม 2 ครั้ง มีความต้องการสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรม และเคยอบรม 1 ครั้ง แต่จะไม่แตกต่างจากผู้ที่เคยอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

ส่วนที่เหลือจำนวน 13 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.25)

(9) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่แตกต่างกัน จำนวน 3 กลุ่ม คือ 50-100 กิโลกรัม 101-150 กิโลกรัม และ 151 กิโลกรัมขึ้นไป มีระดับความต้องการความรู้ไม่แตกต่างกันทั้ง 14 เรื่อง (ตารางที่ 4.26)

(10) เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามคุณภาพของผลผลิต ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่จำหน่ายผลผลิตได้ราคาแตกต่าง 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่มีคุณภาพผลผลิตดี และมีคุณภาพผลผลิตปานกลาง โดยที่เกษตรกรมีระดับความต้องการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จำนวน 2 เรื่อง คือการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช และการใช้สารเคมีปราบวัชพืช เกษตรกรกลุ่มที่มีคุณภาพผลผลิตปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ สูงกว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีคุณภาพผลผลิตดีทั้ง 2 เรื่อง อาจจะเนื่องมาจากการกำหนดราคาจัดซื้อสินค้าจะกำหนดตามคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ จึงทำให้เกษตรกรกลุ่มที่มีคุณภาพปานกลาง มีความต้องการความรู้สูงกว่า ทั้งนี้เพื่อจะนำไปปรับปรุงคุณภาพผลผลิตของตนเองให้ได้คุณภาพดียิ่งขึ้น และจำหน่ายให้ได้ในราคาที่สูงขึ้นต่อไป

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 12 เรื่องเกษตรกรมีระดับความต้องการความรู้ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตาม
ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ				ค่า F
	1 ปี	2 ปี	3 ปี	4 ปีขึ้นไป	
	(n = 18)	(n = 48)	(n = 54)	(n = 28)	
	Mean SD	Mean SD	Mean SD	Mean SD	
1. การคัดเมล็ดก่อนปลูก	1.55 ^{AB} 0.61	1.35 ^{AB} 0.69	1.64 ^A 0.58	1.21 ^B 0.78	3.21*
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.77 0.54	1.45 0.74	1.64 0.58	1.39 0.78	1.85
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.44 ^A 0.78	1.02 ^B 0.81	1.40 ^A 0.74	1.03 ^B 0.92	3.31*
4. วิธีการปลูก	1.27 ^{AB} 0.89	1.02 ^B 0.81	1.42 ^A 0.76	0.92 ^B 0.89	3.15*
5. การดูแลรักษาหลังปลูก	1.88 ^A 0.32	1.52 ^B 0.68	1.51 ^B 0.57	1.14 ^C 0.81	5.17***
6. การดูแลรักษาก่อนเก็บเกี่ยว	1.72 ^A 0.46	1.33 ^B 0.72	1.48 ^{AB} 0.54	1.17 ^B 0.77	3.05*
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.55 0.85	1.29 0.82	1.40 0.74	1.17 0.94	0.94
8. การใส่ปุ๋ย	1.55 ^A 0.61	1.06 ^B 0.83	0.96 ^B 0.77	0.85 ^B 0.80	3.28*
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.83 0.38	1.50 0.65	1.59 0.65	1.42 0.74	1.63
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.22 0.64	1.64 0.60	1.53 0.69	1.60 0.68	1.90
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.16 0.78	1.56 0.64	1.40 0.81	1.28 0.81	1.50
12. การเก็บเกี่ยว	1.05 ^A 0.80	0.70 ^B 0.77	1.05 ^A 0.83	0.50 ^B 0.63	4.10***
13. การจัดการหลังเก็บเกี่ยว	1.11 ^{AB} 0.83	0.81 ^B 0.81	1.24 ^A 0.79	0.64 ^B 0.73	4.46***
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.27 ^{AB} 0.89	0.91 ^B 0.79	1.35 ^A 0.70	0.78 ^B 0.83	4.54***

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.25 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตาม
จำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์	จำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม								ค่า F
	ไม่เคยอบรม		1 ครั้ง		2 ครั้ง		3 ครั้งขึ้นไป		
	(n = 42)		(n = 36)		(n = 41)		(n = 29)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเมล็ดก่อนปลูก	1.47	0.59	1.30	0.74	1.43	0.77	1.58	0.56	0.94
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.57	0.63	1.52	0.77	1.48	0.71	1.58	0.62	0.15
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.30	0.74	1.11	0.85	1.04	0.84	1.44	0.73	1.74
4. วิธีการปลูก	1.23	0.82	1.08	0.90	1.00	0.80	1.31	0.80	1.02
5. การดูแลรักษาหลังปลูก	1.47	0.67	1.47	0.69	1.53	0.63	1.48	0.68	0.08
6. การดูแลรักษาก่อนเก็บเกี่ยว	1.38	0.66	1.36	0.68	1.43	0.63	1.44	0.68	0.15
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.16 ^B	0.93	1.16 ^B	0.87	1.63 ^A	0.58	1.41 ^{AB}	0.78	3.10*
8. การใส่ปุ๋ย	1.07	0.83	0.86	0.83	1.17	0.77	1.06	0.75	0.98
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.50	0.70	1.75	0.50	1.53	0.63	1.44	0.73	1.45
10.การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.57	0.66	1.44	0.69	1.70	0.51	1.41	0.78	1.50
11.การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.38	0.76	1.27	0.81	1.53	0.63	1.41	0.86	0.75
12.การเก็บเกี่ยว	0.71	0.74	0.80	0.85	0.75	0.79	1.03	0.73	1.06
13.การจัดการหลังเก็บเกี่ยว	0.97	0.84	0.91	0.77	0.80	0.81	1.10	0.81	0.80
14.การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.09	0.85	1.08	0.84	1.19	0.81	0.96	0.73	0.45

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตาม
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)						ค่า F
	50-100		101-150		151 ขึ้นไป		
	(n = 58)		(n = 56)		(n = 34)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	1.43	0.70	1.33	0.66	1.64	0.64	2.20
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.50	0.73	1.55	0.63	1.58	0.70	0.19
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.20	0.81	1.19	0.84	1.26	0.82	0.07
4. วิธีการปลูก	1.03	0.83	1.16	0.82	1.32	0.84	1.29
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก	1.60	0.59	1.40	0.71	1.44	0.69	1.34
6. การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว	1.37	0.67	1.37	0.67	1.50	0.61	0.45
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.50	0.75	1.33	0.85	1.08	0.83	2.75
8. การใส่ปุ๋ย	1.10	0.80	0.98	0.75	1.05	0.88	0.32
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.56	0.65	1.50	0.66	1.64	0.64	0.54
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.72	0.52	1.48	0.72	1.44	0.73	2.24
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.48	0.75	1.32	0.74	1.41	0.82	0.63
12. การเก็บเกี่ยว	0.87	0.83	0.69	0.73	0.88	0.76	0.95
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	1.10	0.87	0.83	0.75	0.82	0.75	1.99
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.17	0.84	1.03	0.76	1.05	0.85	0.44

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบระดับความต้องการความรู้ของเกษตรกร จำแนกตาม
คุณภาพของผลผลิต

ความรู้ในการผลิต เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	คุณภาพของผลผลิต				ค่า t
	คุณภาพปานกลาง		คุณภาพดี		
	(n = 73)		(n = 73)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	1.53	0.70	1.35	0.65	1.58
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1.50	0.71	1.57	0.66	0.60
3. การเตรียมดินทำแปลง	1.26	0.80	1.17	0.83	0.61
4. วิธีการปลูก	1.08	0.84	1.20	0.83	0.89
5. การดูแลรักษาช่วงหลังการปลูก	1.53	0.70	1.45	0.62	0.74
6. การดูแลรักษาช่วงก่อนเก็บเกี่ยว	1.36	0.69	1.43	0.62	0.63
7. การตรวจแปลงขยายพันธุ์	1.41	0.81	1.27	0.83	1.00
8. การใส่ปุ๋ย	1.00	0.83	1.19	0.77	1.42
9. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	1.61	0.65	1.52	0.62	0.90
10. การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	1.69	0.54	1.42	0.72	2.58**
11. การใช้สารเคมีปราบวัชพืช	1.57	0.68	1.26	0.80	2.56**
12. การเก็บเกี่ยว	0.89	0.82	0.71	0.73	1.38
13. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	1.04	0.80	0.83	0.81	1.53
14. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	1.06	0.83	1.10	0.79	0.30

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

4.6.2 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบระดับความต้องการ วิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร ซึ่งมีทั้งหมด 13 วิธี ได้แก่ แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล ประชุมเป็นกลุ่มย่อย ผ่านผู้นำกลุ่ม ฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย แจกเอกสารคำแนะนำ จัดนิทรรศการ จัดทำแปลงสาธิต หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่ การจัดทัศนศึกษา รายการเผยแพร่ทางวิทยุ รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์ หอกระจายข่าว และจัดวันรณรงค์ โดยจำแนกตามลักษณะพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม และการผลิตเมล็ดพันธุ์ จำนวน 10 ลักษณะ ซึ่งผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

(1) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามเพศ ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 3 วิธีคือ วิธีการจัดทัศนศึกษา การจัดทำแปลงสาธิตและผ่านผู้นำกลุ่ม โดยที่เกษตรกรเพศชายมีระดับความต้องการสูงกว่าเพศหญิง 2 เรื่องคือ วิธีการจัดทัศนศึกษา และการจัดทำแปลงสาธิต อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่เป็นชายต้องการที่จะศึกษาจากการสาธิตของจริง และสภาพการผลิตในท้องถิ่นอื่น ซึ่งในการเดินทางจะมีความสะดวกและคล่องตัวกว่าเพศหญิง และพบว่า เกษตรกรเพศหญิงมีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ผ่านผู้นำกลุ่ม สูงกว่าเกษตรกรเพศชาย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการอบรมผู้นำกลุ่มแปลงขยายพันธุ์ โดยผู้เข้าอบรมจะเป็นเพศชายมากกว่า จึงทำให้เกษตรกรเพศหญิง มีความต้องการที่จะรับความรู้จากผู้นำกลุ่ม ซึ่งมีโอกาสได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องต่างๆ มากกว่าตนเอง

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 2 เรื่องคือ จัดวันรณรงค์ และเยี่ยมเป็นรายบุคคล โดยที่เกษตรกรเพศชายมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่า เพศหญิงทั้ง 2 เรื่อง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เกษตรกรที่เป็นเพศชายต้องการคำปรึกษา และแนะนำอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่และต้องการให้มีการจัดวันรณรงค์ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกร่วมทำกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียงกัน เช่น วันรณรงค์การตัดพันธุ์ปน เป็นต้น

ส่วนที่เหลือจำนวน 8 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.28)

(2) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามอายุ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน 4 กลุ่มคือ อายุไม่เกิน 35 ปี อายุ 36-45 ปี อายุ 46-55 ปี และอายุ 56 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ วิธีจัดทัศนศึกษา เมื่อทดสอบด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่าเกษตรกรกลุ่มที่มี อายุไม่เกิน 35 ปี มีระดับความต้องการน้อยกว่ากลุ่มอื่น ได้แก่ กลุ่มอายุ 36-45 ปี และอายุ 46-55 ปี

แต่ในกลุ่มที่มีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยวิธีการจัดทัศนศึกษามาก คือกลุ่มอายุ 46-55 ปี อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่มีอายุมาก ต้องการที่จะศึกษาหาความรู้นอกสถานที่ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และเปรียบเทียบกับวิธีการปฏิบัติในแปลงขยายพันธุ์ของตน

ส่วนที่เหลือจำนวน 12 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.29)

(3) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ ของเกษตรกรจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจำนวน 2 กลุ่ม คือไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 เรื่อง คือการแจกเอกสารคำแนะนำ และการจัดทัศนศึกษา โดยที่เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป ทั้ง 2 เรื่อง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้ที่มีการศึกษาดำ มีความต้องการที่จะศึกษาวิธีการปฏิบัติจากเกษตรกรในท้องถิ่นอื่น ๆ และต้องการเอกสารคำแนะนำคู่มือไว้ศึกษาวิธีการปฏิบัติในแปลง ตลอดจนขั้นตอนการผลิตต่าง ๆ

ส่วนที่เหลือจำนวน 11 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.28 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามเพศ

วิธีการถ่ายทอดความรู้เรื่อง	เพศ				ค่า t
	ชาย		หญิง		
	(n=89)		(n=59)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.32	0.83	1.05	0.89	1.90*
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.34	0.82	1.45	0.77	0.81
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.19	0.82	1.54	0.77	2.60**
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.31	0.80	1.50	0.72	1.49
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.40	0.79	1.45	0.83	0.39
6. การจัดนิทรรศการ	0.86	0.82	0.62	0.86	1.71
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.31	0.84	0.94	0.81	2.60**
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.23	0.84	1.05	0.87	1.29
9. การจัดทัศนศึกษา	1.41	0.79	1.00	0.89	2.97**
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.56	0.70	0.62	0.82	0.51
11. รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์	0.85	0.82	1.01	0.91	1.09
12. หอกระจายข่าว	1.42	0.73	1.62	0.69	1.66
13. จัดวันรณรงค์	1.05	0.83	0.77	0.87	1.94*

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.29 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามอายุ

วิธีการถ่ายทอด ความรู้	อายุ (ปี)								ค่า F
	ไม่เกิน 35 ปี		36-45 ปี		46-55 ปี		56 ปีขึ้นไป		
	(n = 36)		(n = 48)		(n = 48)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.05	0.86	1.31	0.90	1.25	0.83	1.18	0.91	0.63
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.44	0.77	1.39	0.84	1.37	0.81	1.31	0.79	0.10
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.38	0.76	1.37	0.84	1.33	0.85	1.06	0.77	0.67
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.38	0.72	1.37	0.76	1.39	0.84	1.43	0.81	0.02
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.11	0.92	1.33	0.93	1.60	0.64	1.37	0.80	1.16
6. การจัดนิทรรศการ	0.69	0.78	0.72	0.89	0.87	0.86	0.68	0.70	0.43
7. การจัดทำแปลงสาธิต	0.97	0.87	1.18	0.89	1.20	0.82	1.43	0.72	1.21
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.02	0.81	1.11	0.89	1.22	0.90	1.37	0.71	0.74
9. การจัดทัศนศึกษา	0.86 ^B	0.89	1.33 ^A	0.87	1.43 ^A	0.79	1.31 ^{AB}	0.79	3.60**
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.66	0.75	0.58	0.79	0.41	0.64	0.93	0.85	2.14
11. รายการทางโทรทัศน์	0.80	0.85	1.02	0.93	0.83	0.90	1.12	0.80	0.83
12. หอกระจายข่าว	1.55	0.69	1.31	0.85	1.62	0.64	1.62	0.50	1.80
13. จัดวันรณรงค์	0.77	0.93	0.85	0.87	1.00	0.82	0.87	0.95	0.49

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.30 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามระดับการศึกษา

วิธีการถ่ายทอดความรู้	ระดับการศึกษา				ค่า t
	ไม่เกินชั้น ป.4		ชั้น ป.6. ขึ้นไป		
	(n=115)		(n=33)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.21	0.88	1.21	0.82	0.03
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.40	0.80	1.33	0.81	0.47
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.33	0.82	1.33	0.81	0.02
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.40	0.79	1.24	0.70	1.25
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.51	0.77	1.12	0.85	2.50**
6. การจัดนิทรรศการ	0.75	0.84	0.78	0.82	0.19
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.20	0.83	1.06	0.89	0.83
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.21	0.87	0.96	0.77	1.47
9. การจัดทัศนศึกษา	1.33	0.82	0.93	0.89	2.40**
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.57	0.76	0.63	0.74	0.42
11. รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์	0.95	0.76	0.78	0.85	0.96
12. หอกระจายข่าว	1.48	0.75	1.57	0.61	0.62
13. จัดวันรณรงค์	0.90	0.84	0.81	0.88	0.51

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(4) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยแตกต่างกันจำนวน 3 กลุ่มคือ รายได้ไม่เกิน 30,000 บาท รายได้ 30,001-50,000 บาท และรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป มีระดับความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 คือ วิธีการจัดนิทรรศการ โดยที่เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001 บาทขึ้นไป มีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้สูงกว่ากลุ่มอื่น และเมื่อทดสอบค่าความแตกต่างด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 30,000 บาท มีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แตกต่างจากเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีมากกว่าจำนวน 2 กลุ่มคือ มีรายได้ 30,001-50,000 บาท และรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ มีการศึกษาค่อนข้างต่ำ จึงทำให้ไม่มีความสนใจ และไม่ให้ความสำคัญกับการจัดนิทรรศการ ซึ่งความต้องการอยู่ในระดับไม่มีความต้องการ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 2 วิธีคือ การจัดทัศนศึกษา และถ่ายทอดผ่านผู้นำกลุ่ม โดยที่วิธีการจัดทัศนศึกษา เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 30,000 บาท มีความต้องการน้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 30,001-50,000 และรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001 บาทขึ้นไป อาจจะเนื่องจากเกษตรกรที่มีรายได้สูงเป็นกลุ่มที่มีฐานะค่อนข้างดี ในหมู่บ้านมีความต้องการที่จะไปศึกษาดูงาน ในท้องถิ่นอื่นเพื่อจะนำมาปรับปรุงการวิธีการปฏิบัติของตน ส่วนวิธีการถ่ายทอดผ่านผู้นำกลุ่ม เกษตรกรที่มีรายได้มาก มีระดับความต้องการน้อยกว่า กลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาท และมีรายได้ 30,001-50,000 บาท อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่มีรายได้มาก เป็นระดับผู้นำกลุ่มและผู้นำในหมู่บ้าน โดยปกติทั่วไปจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในกลุ่มอยู่แล้วจึงทำให้มีความต้องการวิธีดังกล่าวน้อยกว่ากลุ่มอื่น

ส่วนที่เหลือจำนวน 10 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.31)

(5) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคเกษตร ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีแรงงานภาคเกษตรที่ต่างกัน 3 กลุ่มคือจำนวนแรงงานไม่เกิน 2 คน จำนวนแรงงาน 3-4 คน และจำนวนแรงงาน 5 คนขึ้นไปมีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่องคือ วิธีการใช้ห่อกระจายข้าว โดยที่เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงาน 3-4 คน มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่นและเมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความต้องการ ของกลุ่มที่มีจำนวนแรงงานไม่เกิน 2 คน แตกต่างจากกลุ่มที่มีจำนวนแรงงาน 3-4 และจำนวนแรงงาน 5 คนขึ้นไป

ส่วนที่เหลือจำนวน 10 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน(ตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.31 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

วิธีการถ่ายทอดความรู้	รายได้เฉลี่ยต่อปี (บาท)						ค่า F
	ไม่เกิน30,000		30,001-50,000		50,001ขึ้นไป		
	(n = 66)		(n = 54)		(n = 28)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.10	0.91	1.40	0.78	1.10	0.87	2.08
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.33	0.82	1.51	0.72	1.28	0.89	1.08
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.45 ^A	0.74	1.40 ^A	0.78	0.89 ^B	0.91	5.27**
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.27	0.81	1.51	0.69	1.42	0.83	1.52
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.36	0.85	1.44	0.81	1.53	0.69	0.46
6. การจัดนิทรรศการ	0.50 ^B	0.74	0.91 ^A	0.85	1.10 ^A	0.83	6.96***
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.12	0.85	1.16	0.86	1.28	0.85	0.36
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.07	0.86	1.18	0.87	1.32	0.81	0.83
9. การจัดทัศนศึกษา	1.00 ^B	0.87	1.46 ^A	0.79	1.42 ^A	0.79	5.39**
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.63	0.79	0.50	0.74	0.60	0.68	0.19
11. รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์	0.89	0.89	1.00	0.93	0.82	0.81	0.41
12. หอกระจายข่าว	1.46	0.74	1.51	0.74	1.57	0.63	0.20
13. จัดวันณรงค์	0.77	0.85	0.90	0.83	1.10	0.87	1.55

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.32 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตร

วิธีการถ่ายทอดความรู้	จำนวนแรงงานเกษตร						ค่า F
	ไม่เกิน 2 คน		3-4 คน		5 คนขึ้นไป		
	(n = 68)		(n = 58)		(n = 22)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.11	0.90	1.24	0.88	1.59	0.73	2.43
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.41	0.77	1.41	0.79	1.27	0.93	0.28
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.35	0.80	1.34	0.82	1.22	0.86	0.20
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.44	0.76	1.41	0.77	1.18	0.85	0.95
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.47	0.83	1.50	0.73	1.09	0.86	2.27
6. การจัดนิทรรศการ	0.69	0.79	0.86	0.90	0.72	0.76	0.67
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.04	0.90	1.25	0.80	1.36	0.84	1.59
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.02	0.84	1.27	0.85	1.27	0.88	1.51
9. การจัดทัศนศึกษา	1.11	0.90	1.36	0.83	1.45	0.80	1.89
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.58	0.77	0.63	0.76	0.45	0.67	0.46
11. รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์	0.88	0.88	1.01	0.88	0.77	0.92	0.70
12. หอกระจายข่าว	1.35 ^B	0.78	1.65 ^A	0.60	1.59 ^{AB}	0.73	2.98*
13. จัดวันณรงค์	0.77	0.80	1.12	0.88	1.00	0.87	2.59

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน

ทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(6) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ ของเกษตรกรจำแนกตามพื้นที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกันจำนวน 3 กลุ่มคือพื้นที่ 1-2 ไร่ พื้นที่ 3-4 ไร่ และพื้นที่ 5 ไร่ขึ้นไป มีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 วิธีคือ วิธีการถ่ายทอดผ่านผู้นำกลุ่ม โดยที่เกษตรกรที่มีพื้นที่ 1-2 ไร่ มีความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความความแตกต่างค่าเฉลี่ยระดับความต้องการของกลุ่มที่มีพื้นที่ 5 ไร่ขึ้นไป แตกต่างจากกลุ่มที่มีพื้นที่ 1-2 ไร่ และ 3-4 ไร่ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตน้อย จะเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการใหม่ได้รับการอบรมและถ่ายทอดความรู้ในการผลิตน้อยจึงทำให้มีความต้องการวิธีการถ่ายทอดผ่านผู้นำกลุ่มมากกว่า ส่วนกลุ่มที่มีพื้นที่ผลผลิตมากนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำกลุ่มอยู่แล้วจึงมีระดับความต้องการน้อย

ส่วนที่เหลือ จำนวน 12 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.33)

(7) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ ของเกษตรกรจำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์มีระยะเวลาแตกต่างกัน 4 กลุ่มคือ ระยะเวลา 1 ปี ระยะเวลา 2 ปี ระยะเวลา 3 ปี และระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการ วิธีการถ่ายทอดความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่อง คือ การจัดทัศนศึกษา โดยที่เกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 4 ปีขึ้นไป จะมีความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 4 ปีขึ้นไป และ 3 ปี แตกต่างจากกลุ่มที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 1 ปี และ 2 ปี อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์นานหลายปี มีความต้องการที่จะออกไปศึกษาดูงานการผลิตเมล็ดพันธุ์นอกสถานที่ เพื่อหาประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรในท้องถิ่นอื่น ทั้งนี้เพื่อนำมาเปรียบเทียบและปรับปรุงการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ได้ผลดีต่อไป

ส่วนที่เหลือจำนวน 12 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.34)

(8) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีจำนวนครั้งในการฝึกอบรมที่แตกต่างกันจำนวน 4 กลุ่มคือ ไม่เคยรับการอบรม เคยอบรม 1 ครั้ง เคยอบรม 2

ครั้ง และเคยอบรม 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 2 วิธีคือ วิธีเยี่ยมเป็นรายบุคคล และหน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่ โดยที่เกษตรกรที่เคยรับการอบรม 1 ครั้งจะมีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 ผลการทดสอบเป็นดังนี้ วิธีเยี่ยมเป็นรายบุคคล พบว่า เกษตรกรที่เคยอบรมจำนวน 1 ครั้งและ 2 ครั้ง มีระดับความต้องการแตกต่างจากกลุ่มที่เคยอบรม 3 ครั้งขึ้นไป ส่วนวิธีการจัดหน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่ พบว่า เกษตรกรที่เคยอบรมจำนวน 1 ครั้ง และ 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความต้องการแตกต่างจากกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เคยรับการอบรม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 3 วิธีคือ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ และการจัดวันรณรงค์ โดยที่เกษตรกรที่เคยรับการอบรม 1 ครั้งจะมีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 ผลการทดสอบเป็นดังนี้ วิธีการจัดทัศนศึกษาพบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เคยอบรม 1 ครั้ง และ 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความต้องการแตกต่างจากกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เคยรับการอบรม วิธีการจัดนิทรรศการ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เคยรับการอบรม 1 ครั้งและ 2 ครั้ง มีระดับความต้องการแตกต่างกลุ่มที่ไม่เคยรับการอบรม วิธีการจัดวันรณรงค์พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เคยอบรม 1 ครั้ง มีความต้องการแตกต่างจาก 3 กลุ่มที่เหลือคือ เคยอบรม 2 ครั้ง เคยอบรม 3 ครั้งขึ้นไป และไม่เคยรับการอบรม จากผลการเปรียบเทียบโดยภาพรวมอาจจะกล่าวได้ว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการ วิธีเยี่ยมเป็นรายบุคคล การจัดทัศนศึกษา จัดหน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่ การจัดนิทรรศการ และการจัดวันรณรงค์สูง อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่เคยรับการอบรมมาแล้วต้องการที่จะได้รับความรู้จากวิธีการส่งเสริมวิธีอื่น นอกจากการฝึกอบรมที่ตนเคยได้รับมาและมีความต้องการที่จะหาประสบการณ์จากการไปศึกษาดูงาน ตลอดจนต้องการให้เจ้าหน้าที่มาควบคุมดูแลแปลงขยายพันธุ์ของตนอย่างใกล้ชิด

ส่วนที่เหลือจำนวน 8 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.33 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามพื้นที่ที่ใช้ผลิตเมล็ดพันธุ์

วิธีการถ่ายทอดความรู้	พื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์						ค่า F
	1-2 ไร่		3-4 ไร่		5 ไร่ขึ้นไป		
	(n = 86)		(n = 46)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.29	0.86	1.13	0.88	1.06	0.85	0.78
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.32	0.81	1.56	0.74	1.25	0.85	1.62
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.48 ^A	0.74	1.21 ^{AB}	0.81	0.81 ^B	0.98	5.56**
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.39	0.78	1.45	0.75	1.18	0.83	0.70
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.36	0.86	1.47	0.75	1.62	0.61	0.86
6. การจัดนิทรรศการ	0.72	0.86	0.78	0.81	0.93	0.77	0.46
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.03	0.88	1.34	0.82	1.37	0.61	2.60
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.09	0.88	1.34	0.79	1.00	0.81	1.66
9. การจัดทัศนศึกษา	1.20	0.86	1.36	0.82	1.12	0.88	0.71
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.61	0.76	0.52	0.75	0.62	0.71	0.25
11. รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์	0.88	0.91	0.91	0.89	1.12	0.80	0.49
12. หอกระจายข่าว	1.47	0.74	1.54	0.75	1.56	0.51	0.17
13. จัดวันรณรงค์	0.82	0.87	0.93	0.85	1.06	0.77	0.62

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.34 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

วิธีการถ่ายทอดความรู้	ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ								ค่า F
	1 ปี		2 ปี		3 ปี		4 ปีขึ้นไป		
	(n = 18)		(n = 48)		(n = 54)		(n = 28)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเขียนเป็นรายบุคคล	0.94	0.99	1.14	0.89	1.31	0.77	1.32	0.90	1.06
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.33	0.76	1.29	0.84	1.46	0.79	1.46	0.79	0.49
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.50	0.70	1.14	0.87	1.33	0.82	1.53	0.74	1.67
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.27	0.82	1.29	0.77	1.50	0.77	1.42	0.79	0.75
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.55	0.70	1.50	0.82	1.35	0.82	1.35	0.82	0.50
6. การจัดนิทรรศการ	0.66	0.90	0.64	0.81	0.87	0.80	0.82	0.90	0.73
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.05	0.87	1.08	0.91	1.25	0.78	1.21	0.87	0.49
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.33	0.84	1.02	0.89	1.29	0.83	1.10	0.87	1.12
9. การจัดทัศนศึกษา	0.94 ^B	0.93	1.06 ^B	0.86	1.40 ^A	0.76	1.46 ^A	0.88	2.82*
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.44	0.61	0.58	0.76	0.53	0.74	0.78	0.83	0.93
11. รายการทางโทรทัศน์	0.77	0.87	0.83	0.88	0.88	0.88	1.21	0.91	1.35
12. หอกระจายข่าว	1.66	0.59	1.37	0.78	1.44	0.74	1.75	0.58	2.05
13. จัดวันรณรงค์	0.77	0.94	0.85	0.85	1.03	0.84	1.03	0.83	0.71

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยตามด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.35 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนก ตามจำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม

วิธีการถ่ายทอดความรู้	จำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม								ค่า F
	ไม่เคยอบรม		1 ครั้ง		2 ครั้ง		3 ครั้งขึ้นไป		
	(n = 42)		(n = 36)		(n = 41)		(n = 29)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.09 ^{BC}	0.90	1.52 ^A	0.81	1.31 ^{AB}	0.84	0.86 ^C	0.78	3.80**
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.30	0.86	1.27	0.81	1.53	0.71	1.44	0.82	0.87
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.40	0.79	1.33	0.86	1.31	0.84	1.24	0.78	0.22
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.30	0.84	1.47	0.77	1.41	0.66	1.37	0.86	0.29
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.38	0.88	1.47	0.84	1.43	0.74	1.41	0.78	0.08
6. การจัดนิทรรศการ	0.45 ^B	0.67	0.97 ^A	0.94	0.90 ^A	0.86	0.75 ^{AB}	0.78	3.20*
7. การจัดทำแปลงสาธิต	0.95	0.88	1.27	0.84	1.31	0.81	1.13	0.83	1.54
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	0.85 ^B	0.84	1.44 ^A	0.84	1.14 ^{AB}	0.82	1.27 ^{AB}	0.84	3.40**
9. การจัดทัศนศึกษา	0.97 ^B	0.92	1.52 ^A	0.73	1.17 ^{AB}	0.83	1.41 ^A	0.82	3.31*
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.52	0.77	0.80	0.85	0.58	0.66	0.41	0.68	1.63
11. รายการทางโทรทัศน์	0.80	0.89	1.25	0.90	0.80	0.87	0.82	0.84	2.24
12. หอกระจายข่าว	1.47	0.83	1.69	0.57	1.46	0.71	1.37	0.72	1.18
13. จัดวันณรงค์	0.69 ^B	0.81	1.22 ^A	0.83	0.82 ^B	0.86	0.82 ^B	0.84	2.80*

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยตามด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(9) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่แตกต่างกัน 3 กลุ่มคือ มีผลผลิตเฉลี่ย 50-100 กิโลกรัม 101-150 กิโลกรัม และ 151 กิโลกรัมขึ้นไป มีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 2 วิธี คือ การจัดทำแปลงสาธิต และวิธีเยี่ยมเป็นรายบุคคล โดยที่เกษตรกรที่มีผลผลิตเฉลี่ย 101-150 กิโลกรัมมีระดับความต้องการน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 เป็นดังนี้ วิธีการจัดทำแปลงสาธิต พบว่า กลุ่มที่มีผลผลิตเฉลี่ย 50-100 กิโลกรัม และ 151 กิโลกรัมขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มที่ได้ผลผลิตเฉลี่ย 101-150 กิโลกรัม ส่วนวิธีเยี่ยมเป็นรายบุคคล พบว่ากลุ่มที่ได้ผลผลิตเฉลี่ย 151 กิโลกรัมขึ้นไป และได้ผลผลิตเฉลี่ย 50-100 กิโลกรัม มีค่าเฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มที่ได้ผลผลิตเฉลี่ย 101-150 กิโลกรัม ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เข้าร่วมโครงการใหม่ มีรายได้ค่อนข้างน้อย จึงทำให้มีความต้องการที่จะเรียนรู้จากของจริง โดยจัดทำเป็นแปลงสาธิตและให้เจ้าหน้าที่คอยแนะนำทั้งนี้เพื่อจะนำไปปรับปรุงวิธีการผลิต ให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

ส่วนที่เหลือจำนวน 11 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.36)

(10) เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรจำแนกตามคุณภาพของผลผลิต ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่ได้คุณภาพผลผลิตดีกับเกษตรกรที่ได้คุณภาพผลผลิตปานกลาง มีระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 วิธีคือ วิธีการถ่ายทอดผ่านผู้นำกลุ่ม โดยที่เกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพปานกลาง มีระดับความต้องการสูงกว่า เกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพดี ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้คุณภาพผลผลิตปานกลาง เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการใหม่ มีประสบการณ์ในการปลูกน้อย มีความต้องการที่จะรับความรู้จากผู้นำกลุ่มมากกว่า และพบว่าวิธีการส่งเสริมอื่น ๆ เกษตรกรกลุ่มนี้ จะมีระดับความต้องการมากเช่นกัน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 วิธีคือ วิธีการจัดทำแปลงสาธิต โดยที่เกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพปานกลางมีระดับความต้องการสูงกว่า เกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพดี ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก กลุ่มเกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพปานกลาง เป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อย มีการศึกษาค่อนข้างต่ำ จึงมีความต้องการขอความช่วยเหลือความรู้ มาปรับปรุงคุณภาพผลผลิตของตนให้ดีขึ้น จึงทำให้มีความต้องการที่จะเรียนรู้ของจริงจากแปลงสาธิตมากกว่า

ส่วนที่เหลือจำนวน 11 วิธี เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.37)

ตารางที่ 4.36 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

วิธีการถ่ายทอดความรู้	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)						ค่า F
	50-100		101-150		151 ขึ้นไป		
	(n = 58)		(n = 56)		(n = 34)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.29 ^A	0.83	0.94 ^B	0.90	1.52 ^A	0.74	5.44**
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.44	0.77	1.32	0.81	1.41	0.85	0.36
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.39	0.77	1.39	0.80	1.11	0.91	1.50
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.31	0.82	1.44	0.73	1.44	0.78	0.51
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.46	0.79	1.42	0.78	1.35	0.88	0.20
6. การจัดนิทรรศการ	0.77	0.85	0.83	0.82	0.61	0.81	0.75
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.43 ^A	0.77	0.89 ^B	0.84	1.17 ^{AB}	0.86	6.07**
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.32	0.84	1.03	0.80	1.08	0.93	1.83
9. การจัดทัศนศึกษา	1.18	0.84	1.21	0.84	1.41	0.89	0.79
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.55	0.75	0.62	0.77	0.58	0.74	0.13
11. รายการทางโทรทัศน์	0.74	0.86	1.05	0.88	1.00	0.92	1.95
12. หอกระจายข่าว	1.44	0.75	1.60	0.67	1.44	0.74	0.86
13. จัดวันรณรงค์	0.84	0.85	0.85	0.84	1.00	0.88	0.39

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.37 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร
จำแนกตามคุณภาพผลผลิต

วิธีการถ่ายทอดความรู้	คุณภาพผลผลิต				ค่า t
	คุณภาพปานกลาง		คุณภาพดี		
	(n=73)		(n=73)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. แบบเยี่ยมเป็นรายบุคคล	1.19	0.86	1.24	0.87	0.38
2. แบบประชุมกลุ่มย่อย	1.52	0.78	1.28	0.79	1.79
3. ผ่านผู้นำกลุ่ม	1.49	0.72	1.17	0.87	2.37**
4. การจัดฝึกอบรมกลุ่มย่อย	1.49	0.74	1.32	0.78	1.30
5. การแจกเอกสารคำแนะนำ	1.32	0.85	1.53	0.74	1.55
6. การจัดนิทรรศการ	0.89	0.87	0.63	0.80	1.87
7. การจัดทำแปลงสาธิต	1.31	0.81	1.02	0.89	2.03*
8. หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่	1.23	0.82	1.08	0.89	1.06
9. การจัดทัศนศึกษา	1.27	0.83	1.23	0.87	0.29
10. รายการเผยแพร่ทางวิทยุ	0.63	0.79	0.54	0.72	0.65
11. รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์	0.89	0.89	0.95	0.90	0.40
12. หอกระจายข่าว	1.52	0.74	1.49	0.71	0.23
13. จัดวันรณรงค์	1.01	0.85	0.86	0.85	1.06

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

4.6.3 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิต ของเกษตรกร

ผลการวิจัยส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร ซึ่งมีทั้งหมด 12 เรื่องได้แก่ สินเชื่อเพื่อการผลิต สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ สินเชื่อปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคแมลง สารเคมีกำจัดวัชพืช เชื้อไรโซเบียม การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์ การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต และเครื่องจักร โดยจำแนกออกตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ จำนวน 10 ลักษณะ ซึ่งผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

(1) เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกรจำแนกตามเพศ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีระดับความต้องการบริการและสนับสนุนผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 จำนวน 1 เรื่องคือ การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์ โดยเกษตรกรที่เป็นเพศชาย มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่เป็นเพศหญิง แต่เป็นเฉลี่ยที่อยู่ในระดับความต้องการน้อย

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 เรื่องคือ สินเชื่อปุ๋ยเคมี โดยที่เกษตรกรที่เป็นเพศชาย มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเพศหญิง

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 2 เรื่องคือ สินเชื่อเพื่อการผลิต และสินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ โดยพบว่าเกษตรกรที่เป็นเพศชาย มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเพศหญิงทั้ง 2 เรื่อง เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรเพศชายเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิต และเคยกู้เงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จึงเป็นมูลเหตุทำให้เกษตรกรเพศชาย มีความต้องการสินเชื่อในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าเพศหญิง

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 8 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 4.38 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิต
ของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

การบริการและการ สนับสนุนการผลิต	เพศ				ค่า t
	ชาย		หญิง		
	(n=89)		(n=59)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. สิ้นเชื่อเพื่อการผลิต	1.33	0.79	1.03	0.94	2.10*
2. สิ้นเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	1.23	0.86	0.89	0.88	2.30*
3. สิ้นเชื่อปุ๋ยเคมี	1.39	0.80	1.03	0.94	2.48**
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.56	0.67	1.56	0.67	1.28
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.24	0.80	1.10	0.84	1.06
6. เชื้อไรโซเบียม	1.39	0.76	1.44	0.74	0.37
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.75	0.72	1.54	0.77	1.25
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.47	0.67	1.49	0.72	0.17
9. การประสานงานกับแหล่งสิ้นเชื่อ	1.22	0.85	1.05	0.91	1.17
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	1.17	0.79	0.72	0.78	3.41***
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.31	0.88	1.11	0.93	1.29
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.51	0.75	1.42	0.83	0.70

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(2) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามอายุ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน 4 กลุ่มคือ อายุ ไม่เกิน 35 ปี อายุ 36-45 ปี อายุ 46-55 ปี และอายุ 56 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 12 เรื่อง คือสินเชื่อเพื่อการผลิต สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ สินเชื่อปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคแมลง สารเคมีกำจัดวัชพืช เชื้อไรโซเบียม การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง การทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์ การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต และเครื่องชั่งน้ำหนัก (ตารางที่ 4.39)

(3) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 2 กลุ่มคือ มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่องคือ สารเคมีกำจัดโรคแมลง โดยพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มผู้มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น สามารถแยกแยะระดับความรุนแรงการทำลายของโรคแมลง กำหนดชนิดและปริมาณสารเคมีที่ใช้ได้ และแปลงขยายพันธุ์อาจจะถูกโรคแมลงทำลายเกิดความเสียหายจนเป็นผลกระทบทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ จึงทำให้มีความต้องการสารเคมีในระดับมาก

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 11 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.40)

(4) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีแตกต่างกัน 3 กลุ่มคือ รายได้เฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 30,000 บาท 30,001-50,000 บาท และ 50,001 บาทขึ้นไป มีระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่อง คือสินเชื่อปุ๋ยเคมี โดยที่เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001 บาทขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ และเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับความต้องการมาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวนี้ ภูเงินจาก ธ.ก.ส. และเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. อยู่แล้วจึงทำให้มีระดับความต้องการในเรื่องนี้มาก และพบว่า สินเชื่อด้านอื่น ๆ เกษตรกรกลุ่มนี้ก็มีความต้องการสูงเช่นเดียวกัน

ส่วนเรื่องที่เหลือ จำนวน 11 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.41)

ตารางที่ 4.39 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิต
ของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

การบริการและการ สนับสนุนการผลิต	อายุ (ปี)								ค่า F
	ไม่เกิน 35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56 ปีขึ้นไป					
	(n = 36)	(n = 48)	(n = 48)	(n = 16)					
	Mean SD	Mean SD	Mean SD	Mean SD					
1. สินเชื่อเพื่อการผลิต	1.30 0.82	1.27 0.89	1.02 0.88	1.43 0.81			1.35		
2. สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	0.97 0.90	1.20 0.87	1.06 0.90	1.18 0.83			0.56		
3. สินเชื่อปุ๋ยเคมี	1.27 0.81	1.27 0.89	1.18 0.93	1.31 0.87			0.12		
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.75 0.50	1.39 0.79	1.37 0.78	1.62 0.61			2.47		
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.33 0.75	1.08 0.84	1.16 0.85	1.25 0.77			0.67		
6. เชื้อไรโซเบียม	1.50 0.69	1.27 0.81	1.54 0.68	1.25 0.85			1.45		
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์ทำแปลง	1.55 0.80	1.47 0.74	1.70 0.65	1.37 0.80			1.17		
8. การตรวจสอบคุณภาพ	1.41 0.73	1.45 0.74	1.60 0.60	1.31 0.70			0.93		
9. การประสานงานแหล่งสินเชื่อ	1.08 0.87	1.16 0.93	1.18 0.84	1.18 0.91			0.11		
10.การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	1.05 0.75	0.93 0.83	1.04 0.81	0.93 0.85			0.21		
11.การหาตลาดรองรับผลผลิต	1.41 0.84	1.25 0.88	1.14 0.94	1.06 0.99			0.83		
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.52 0.77	1.37 0.78	1.52 0.79	1.56 0.81			0.42		

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.40 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการบริการและสนับสนุนการผลิต
จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริการและสนับสนุนการผลิต	ระดับการศึกษา				ค่า t
	ไม่เกินชั้น ป.4		ชั้น ป.6 ขึ้นไป		
	(n=115)		(n=33)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. สินเชื่อเพื่อการผลิต	1.20	0.88	1.24	0.83	0.20
2. สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	1.18	0.91	1.03	0.88	0.52
3. สินเชื่อปุ๋ยเคมี	1.22	0.89	1.33	0.81	0.62
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.43	0.75	1.72	0.57	2.07*
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.28	0.82	1.15	0.87	0.30
6. เชื้อไรโซเบียม	1.39	0.75	1.48	0.75	0.63
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.57	0.73	1.51	0.75	0.40
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.51	0.68	1.39	0.74	0.80
9. การประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ	1.20	0.89	1.03	0.84	0.93
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	0.98	0.81	1.06	0.82	0.48
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.22	0.91	1.27	0.87	0.26
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.53	0.77	1.33	0.81	1.21

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.41 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิต
จำแนก ตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

การให้บริการและ สนับสนุนการผลิต	รายได้เฉลี่ยต่อปี (บาท)						ค่า F
	ไม่เกิน30,000		30,001-50,000		50,001ขึ้นไป		
	(n = 66)		(n = 54)		(n = 28)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. สิ้นเชื่อเพื่อการผลิต	1.33	0.90	1.03	0.88	1.42	0.79	2.50
2. สิ้นเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	1.13	0.87	0.92	0.88	1.35	0.86	2.31
3. สิ้นเชื่อปุ๋ยเคมี	1.28 ^{AB}	0.87	1.05 ^B	0.89	1.53 ^A	0.79	2.93*
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.65	0.69	1.42	0.79	1.53	0.63	1.42
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.21	0.77	1.05	0.89	1.39	0.73	1.62
6. เชื้อไรโซเบียม	1.42	0.76	1.38	0.78	1.42	0.69	0.04
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.50	0.76	1.55	0.76	1.71	0.59	0.82
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.34	0.75	1.61	0.68	1.53	0.50	2.37
9. การประสานงานกับแหล่งสิ้นเชื่อ	1.10	0.89	1.12	0.86	1.32	0.86	0.62
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	0.96	0.80	0.90	0.83	1.25	0.79	1.72
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.31	0.86	1.22	0.92	1.07	0.97	0.73
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.53	0.80	1.50	0.74	1.32	0.81	0.71

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน

ทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(5) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตร ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรแตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ จำนวนแรงงานไม่เกิน 2 คน 3-4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตไม่แตกต่างกัน จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการผลิต สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ สินเชื่อปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคแมลง สารเคมีกำจัดวัชพืช เชื้อไรโซเบียม การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง การทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์ การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต และเครื่องชั่งน้ำหนัก (ตารางที่ 4.42)

(6) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ แตกต่างกันจำนวน 3 กลุ่ม คือ พื้นที่ในการผลิต 1-2 ไร่ 3-4 ไร่ และ 5 ไร่ขึ้นไป มีระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิต ไม่แตกต่างกันทางสถิติ จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการผลิต สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ สินเชื่อปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคแมลง สารเคมีกำจัดวัชพืช เชื้อไรโซเบียม การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง การทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์ การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต และเครื่องชั่งน้ำหนัก (ตารางที่ 4.43)

(7) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกัน จำนวน 4 กลุ่มคือ ระยะเวลา 1 ปี ระยะเวลา 2 ปี ระยะเวลา 3 ปี และระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการรับบริการและสนับสนุนการผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 จำนวน 1 เรื่องคือการประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ โดยเกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 3 ปีมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ และเมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระดับความต้องการด้วยวิธี Duncan test ที่ระดับ .05 พบว่า เกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 3 ปี และระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 4 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการแตกต่างจากกลุ่มเกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 1-2 ปี ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยความต้องการระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เกษตรกรที่เริ่มเข้าร่วมโครงการใหม่ ใช้ทุนเป็นตัวเองเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้ไม่มีความต้องการที่จะใช้บริการด้านสินเชื่อ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 2 เรื่องคือ การจัดหาตลาดรองรับผลผลิตและการจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง เรื่องการจัดหาตลาดรองรับผลผลิต พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ปีมีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนเรื่องการจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 2-3 ปี มีระดับความต้องการสูงกว่า

กลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่เพิ่งเข้าร่วมโครงการเป็นปีแรก ได้ผลผลิตต่ำ และด้วยคุณภาพ ไม่สามารถจำหน่ายได้ จึงทำให้มีความต้องการทราบตลาดหรือแหล่งที่จะนำผลผลิตไปจำหน่าย

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 9 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.44)

ตารางที่ 4.42 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการบริการและสนับสนุนการผลิต
จำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตร

การบริการและ สนับสนุนการผลิต	จำนวนแรงงานเกษตร						ค่า F
	ไม่เกิน 2 คน		3-4 คน		5 คนขึ้นไป		
	(n = 68)		(n = 58)		(n = 22)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. สิ้นเชื่อเพื่อการผลิต	1.22	0.89	1.25	0.82	1.09	0.92	0.29
2. สิ้นเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	1.05	0.89	1.18	0.84	1.00	0.97	0.50
3. สิ้นเชื่อปุ๋ยเคมี	1.20	0.93	1.43	0.81	1.22	0.92	1.07
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.48	0.78	1.65	0.63	1.50	0.74	0.93
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.10	0.83	1.29	0.77	1.18	0.90	0.84
6. เชื้อไรโซเบียม	1.35	0.78	1.51	0.68	1.31	0.83	0.93
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.63	0.71	1.53	0.73	1.40	0.85	0.81
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.54	0.63	1.41	0.72	1.45	0.80	0.56
9. การประสานงานกับแหล่งสิ้นเชื่อ	1.08	0.90	1.32	0.80	0.95	0.95	1.89
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	1.07	0.79	0.94	0.82	0.90	0.86	0.52
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.27	0.91	1.37	0.87	0.90	0.92	2.20
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.41	0.83	1.60	0.69	1.45	0.85	0.95

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.43 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิต
จำแนกตามพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์

การบริการและ สนับสนุนการผลิต	พื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์						ค่า F
	1-2 ไร่		3-4 ไร่		5 ไร่ขึ้นไป		
	(n = 86)		(n = 46)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. สิ้นเชื่อเพื่อการผลิต	1.10	0.89	1.39	0.80	1.31	0.87	1.75
2. สิ้นเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	0.96	0.87	1.28	0.86	1.31	0.94	2.48
3. สิ้นเชื่อปุ๋ยเคมี	1.15	0.90	1.41	0.80	1.31	0.94	1.38
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.45	0.76	1.56	0.68	1.56	0.62	0.42
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.08	0.82	1.32	0.79	1.37	0.80	1.82
6. เชื้อไรโซเบียม	1.43	0.74	1.41	0.77	1.31	0.79	0.16
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.63	0.70	1.39	0.82	1.62	0.61	1.77
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.50	0.69	1.41	0.74	1.56	0.51	0.35
9. การประสานงานกับแหล่งสิ้นเชื่อ	1.08	0.91	1.30	0.83	1.12	0.80	0.97
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	0.96	0.81	1.02	0.80	1.12	0.88	0.27
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.24	0.90	1.28	0.88	1.06	0.99	0.35
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.45	0.80	1.52	0.78	1.50	0.73	0.11

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.44 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิต
จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

การบริการและการ สนับสนุนการผลิต	ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ								ค่า F
	1 ปี		2 ปี		3 ปี		4 ปีขึ้นไป		
	(n = 18)		(n = 48)		(n = 54)		(n = 28)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. สิ้นเชื่อเพื่อการผลิต	1.22	0.87	1.02	0.91	1.27	0.85	1.42	0.79	1.46
2. สิ้นเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	1.00	0.90	0.93	0.90	1.25	0.85	1.14	0.89	1.22
3. สิ้นเชื่อปุ๋ยเคมี	1.16	0.85	1.22	0.90	1.27	0.87	1.28	0.89	0.09
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.44	0.70	1.50	0.77	1.48	0.77	1.57	0.57	0.13
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.16	0.75	1.10	0.83	1.24	0.84	1.25	0.79	0.29
6. เชื้อไรโซเบียม	1.50	0.70	1.37	0.76	1.46	0.77	1.32	0.77	0.33
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์ทำแปลง	1.33 ^B	0.84	1.56 ^{AB}	0.74	1.75 ^A	0.54	1.32 ^B	0.90	2.95*
8. การตรวจสอบคุณภาพ	1.33	0.76	1.39	0.70	1.66	0.61	1.35	0.73	2.14
9. การประสานงานแหล่งสิ้นเชื่อ	1.00 ^{AB}	0.90	0.83 ^B	0.83	1.44 ^A	0.83	1.25 ^{AB}	0.84	4.73***
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	0.94	0.72	0.85	0.79	1.03	0.80	1.21	0.91	1.22
11. จัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.55 ^A	0.78	0.79 ^B	0.95	1.42 ^A	0.83	1.10 ^{AB}	0.91	3.14*
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.61	0.69	1.35	0.88	1.66	0.58	1.25	0.92	2.45

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(8) เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิตของเกษตรกรจำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่เคยฝึกอบรมแตกต่างกันตามจำนวนครั้งที่เคยอบรม จำนวน 4 กลุ่มคือ ไม่เคยอบรม เคยอบรม 1 ครั้ง เคยอบรม 2 ครั้ง และเคยอบรม 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 2 เรื่องได้แก่ เครื่องชั่งน้ำหนักและการประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ โดยพบว่าเกษตรกรที่เคยอบรม 1 ครั้ง จะมีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่ไม่เคยรับการอบรมเป็นเกษตรกรค่อนข้างมีฐานะค่อนข้างดี เงินทุนของตัวเองเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีความต้องการในเรื่องการประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 10 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.45)

(9) เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่แตกต่างกัน 3 กลุ่มคือ ได้ผลผลิตไม่เกิน 100 กิโลกรัม 101-150 กิโลกรัม และ 151 กิโลกรัมขึ้นไป มีระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 2 เรื่องคือ สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ และเชื้อไรโซเบียม โดยพบว่าเกษตรกรที่ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ไม่เกิน 100 กิโลกรัม มีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่น และค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ระดับมากเช่นกัน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 2 เรื่องคือ สารเคมีกำจัดวัชพืช และสินเชื่อเพื่อการผลิต โดยพบว่า เกษตรกรที่ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ไม่เกิน 100 กิโลกรัม มีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่น และค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำมีความต้องการปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต ตลอดจนมีแรงงานในครอบครัวน้อย ขาดเงินทุนในการทำการผลิต จึงทำให้มีความต้องการสินเชื่อมากกว่ากลุ่มอื่น

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 8 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.46)

(10) เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามคุณภาพของผลผลิต ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีคุณภาพผลผลิตแตกต่างกัน 2 กลุ่มคือ ได้คุณภาพดี และคุณภาพปานกลาง มีระดับความต้องการบริการและการสนับสนุนการผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 คือ สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือสินเชื่อเพื่อการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือสินเชื่อปุ๋ยเคมี โดยทุกเรื่องเกษตรกรที่ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพปานกลาง จะมีความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่ได้ผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวเข้าร่วมโครงการใหม่ ได้รับการอบรมน้อยครั้ง ยังขาดประสบการณ์ในการผลิต ขาดเงินทุนใช้ในการผลิต และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. จึงมีความต้องการเงินทุนเพื่อมาปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ดีขึ้น

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 9 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.47)

ตารางที่ 4.45 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการบริการและสนับสนุนการผลิต
จำแนกตาม จำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม

การบริการและ สนับสนุนการผลิต	จำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม								ค่า F
	ไม่เคยอบรม		1 ครั้ง		2 ครั้ง		3 ครั้งขึ้นไป		
	(n = 42)		(n = 36)		(n = 41)		(n = 29)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. สินเชื่อเพื่อการผลิต	1.09	0.90	1.19	0.95	1.34	0.76	1.24	0.87	0.56
2. สินเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	0.90	0.90	1.13	0.89	1.17	0.86	1.24	0.78	1.03
3. สินเชื่อปุ๋ยเคมี	1.09	0.93	1.22	0.89	1.31	0.87	1.41	0.78	0.85
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.40	0.76	1.50	0.73	1.68	0.56	1.37	0.82	1.39
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.04	0.82	1.27	0.84	1.19	0.78	1.27	0.84	0.66
6. เชื้อไรโซเบียม	1.35	0.79	1.47	0.73	1.43	0.74	1.37	0.77	0.18
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์ทำแปลง	1.45	0.83	1.63	0.72	1.63	0.62	1.51	0.78	0.59
8. การตรวจสอบคุณภาพ	1.50	0.67	1.44	0.77	1.48	0.67	1.48	0.68	0.04
9. การประสานงานแหล่งสินเชื่อ	0.85 ^B	0.89	1.33 ^A	0.86	1.17 ^{AB}	0.87	1.34 ^A	0.85	2.64*
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	1.00	0.88	0.83	0.84	1.12	0.74	1.03	0.77	0.81
11. จัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.11	0.94	1.38	0.90	1.12	0.89	1.37	0.86	1.03
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.35 ^B	0.85	1.72 ^A	0.61	1.26 ^B	0.86	1.65 ^{AB}	0.66	3.07*

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.46 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิต
จำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

การให้บริการและ สนับสนุนการผลิต	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)						ค่า F
	50-100	101-150	151 ขึ้นไป				
	(n = 58)	(n = 56)	(n = 34)				
	Mean SD	Mean SD	Mean SD				
1. ลินเชื้อเพื่อการผลิต	1.41 ^A 0.79	1.09 ^B 0.88	1.20 ^{AB} 0.91		3.04*		
2. ลินเชื้อค่าเมล็ดพันธุ์	1.36 ^A 0.81	0.89 ^B 0.86	1.00 ^{AB} 0.95		4.48**		
3. ลินเชื้อปุ๋ยเคมี	1.41 0.81	1.16 0.92	1.11 0.87		1.69		
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.60 0.61	1.46 0.76	1.38 0.81		1.11		
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.37 ^A 0.79	1.01 ^B 0.79	1.14 ^{AB} 0.85		2.90*		
6. เชื้อไรโซเบียม	1.51 ^A 0.70	1.19 ^B 0.79	1.58 ^A 0.70		3.92**		
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.68 0.62	1.41 0.82	1.58 0.74		2.08		
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.58 0.62	1.33 0.72	1.52 0.74		1.93		
9. การประสานงานกับแหล่งลินเชื้อ	1.10 0.89	1.08 0.87	1.35 0.84		1.12		
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	1.10 0.85	0.92 0.80	0.94 0.77		0.76		
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.34 0.88	1.10 0.90	1.26 0.93		1.00		
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.51 0.80	1.41 0.80	1.52 0.74		0.34		

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.47 เปรียบเทียบระดับความต้องการบริการและสนับสนุนการผลิต
ของเกษตรกรจำแนกตามคุณภาพผลผลิต

การบริการและ สนับสนุนการผลิต	คุณภาพผลผลิต				ค่า t
	คุณภาพปานกลาง		คุณภาพดี		
	(n=73)		(n=73)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. สิ้นเชื่อเพื่อการผลิต	1.39	0.81	1.04	0.88	2.53**
2. สิ้นเชื่อค่าเมล็ดพันธุ์	1.34	0.83	0.86	0.87	3.39***
3. สิ้นเชื่อปุ๋ยเคมี	1.39	0.82	1.10	0.90	2.00*
4. สารเคมีกำจัดโรคแมลง	1.54	0.70	1.47	0.72	0.58
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช	1.19	0.81	1.20	0.83	0.10
6. เชื้อไรโซเบียม	1.46	0.78	1.35	0.73	0.87
7. การจัดส่งเมล็ดพันธุ์จัดทำแปลง	1.57	0.72	1.54	0.76	0.22
8. การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	1.42	0.76	1.54	0.62	1.07
9. การประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ	1.28	0.87	1.04	0.87	1.71
10. การจัดทำแปลงสำรองพันธุ์	1.00	0.81	0.98	0.82	0.10
11. การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต	1.39	0.86	1.13	0.93	1.75
12. เครื่องชั่งน้ำหนัก	1.54	0.76	1.45	0.81	0.73

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

4.6.4 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร

ผลการวิจัยส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมของเกษตรกรทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์ การลดความชื้นของเมล็ด ปัจจัยสำคัญในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และการป้องกันการเสื่อมคุณภาพ โดยจำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำนวน 10 ลักษณะ ซึ่งผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

(1) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรจำแนกตามเพศ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์ การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์ ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และการป้องกันการเสื่อมคุณภาพ (ตารางที่ 4.48)

(2) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำแนกตามอายุ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน 4 กลุ่มคือ อายุไม่เกิน 35 ปี อายุ 36-45 ปี อายุ 46-55 ปี และอายุ 56 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ จำนวน 5 เรื่องคือ การทดสอบความงอกของเมล็ดพันธุ์ การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์ การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และการป้องกันการเสื่อมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ แต่พบว่าเกษตรกรมีความต้องการในระดับมากทั้ง 4 กลุ่มคือ การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ และการทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ (ตารางที่ 4.49)

(3) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 2 กลุ่มคือมีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 เรื่องคือ การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ โดยพบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่มีการศึกษาสูงขึ้นต้องการที่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรืออาจจะเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการใหม่ได้รับการอบรมด้านนี้น้อยมาก รวมทั้งต้องการวิธีการปฏิบัติเพิ่มเติมจากประสบการณ์เดิมของตน

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 4 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการ ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.50)

(4) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีแตกต่างกัน 3 กลุ่มคือ รายได้เฉลี่ยไม่เกิน 30,000 บาท รายได้เฉลี่ย 30,001-50,000 บาท และรายได้เฉลี่ย 50,001 ขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ไม่แตกต่างกันทางสถิติ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์ การลดความชื้นของเมล็ด ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และการป้องกันการเสื่อมคุณภาพ (ตารางที่ 4.51)

(5) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตร ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรแตกต่างกัน 3 กลุ่มคือ จำนวนแรงงานไม่เกิน 2 คน จำนวนแรงงาน 3-4 คน และจำนวนแรงงาน 5 คนขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 เรื่องคือ การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์ พบว่า เกษตรกรที่มี จำนวนแรงงานเกษตรไม่เกิน 2 คน จะมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น และเป็นค่าเฉลี่ยความต้องการระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการใหม่ มีประสบการณ์น้อย รวมไปถึงมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เกิน 2 คน จึงทำให้ต้องการที่จะทราบเทคนิคการคัดพันธุ์พันธุ์ให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 4 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.52)

ตารางที่ 4.48 เปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรจำแนกตาม เพศ

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	เพศ				ค่า t
	ชาย		หญิง		
	(n=89)		(n=59)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.55	0.70	1.33	0.86	1.63
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.55	0.64	1.50	0.65	0.39
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.29	0.72	1.18	0.81	0.82
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.30	0.76	1.05	0.83	1.90
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.61	0.68	1.50	0.79	0.89

ตารางที่ 4.49 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	อายุ (ปี)								ค่า F
	ไม่เกิน35ปี		36-45ปี		46-55ปี		56ปีขึ้นไป		
	(n = 36)		(n = 48)		(n = 48)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.63	0.68	1.47	0.77	1.33	0.85	1.43	0.72	1.07
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.69	0.52	1.52	0.61	1.45	0.71	1.43	0.72	1.09
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.38	0.68	1.37	0.78	1.08	0.79	1.06	0.68	1.95
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.38	0.76	1.12	0.78	1.18	0.81	1.06	0.85	0.97
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.61	0.68	1.60	0.70	1.60	0.76	1.31	0.79	0.76

ตารางที่ 4.50 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	ระดับการศึกษา				ค่า t
	ไม่เกินชั้น ป.4		ชั้น ป.6. ขึ้นไป		
	(n=115)		(n=33)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.39	0.81	1.72	0.57	2.68**
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.52	0.65	1.57	0.61	0.42
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.21	0.79	1.36	0.65	0.97
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.19	0.81	1.24	0.75	0.32
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.60	0.73	1.54	0.71	0.26

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.51 เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	รายได้เฉลี่ยต่อปี (บาท)						ค่า F
	ไม่เกิน30,000		30,001-50,000		50,001ขึ้นไป		
	(n = 58)		(n = 54)		(n = 36)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.42	0.78	1.40	0.83	1.61	0.51	1.30
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.48	0.66	1.55	0.66	1.60	0.56	0.40
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.24	0.78	1.25	0.80	1.25	0.64	0.07
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.12	0.85	1.31	0.74	1.17	0.77	0.88
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.56	0.72	1.53	0.79	1.76	0.61	0.36

ตารางที่ 4.52 เปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตรกร

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	จำนวนแรงงานเกษตรกร						ค่า F
	ไม่เกิน 2 คน		3-4 คน		5 คนขึ้นไป		
	(n = 68)		(n = 58)		(n = 22)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.55	0.72	1.39	0.81	1.36	0.84	0.90
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.69 ^A	0.46	1.43 ^B	0.70	1.31 ^B	0.83	4.18**
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.32	0.74	1.27	0.74	0.95	0.84	2.02
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.19	0.81	1.24	0.77	1.18	0.85	0.07
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.60	0.71	1.63	0.69	1.40	0.85	0.81

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ค่าเฉลี่ยตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

(6) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกันจำนวน 3 กลุ่มคือ พื้นที่ในการผลิต 1-2 ไร่ พื้นที่ในการผลิต 3-4 ไร่ และพื้นที่ในการผลิต 5 ไร่ขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์ การลดความชื้นเมล็ดพันธุ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และการป้องกันการเสื่อมคุณภาพ (ตารางที่ 4.53)

(7) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกรจำแนกตามระยะเวลาเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลการเปรียบเทียบ พบว่าเกษตรกรที่มีระยะเวลาเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกันจำนวน 4 กลุ่มคือระยะเวลา 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่องคือ การลดความชื้นเมล็ดพันธุ์ โดยพบว่า เกษตรกรกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ 3 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่น โดยค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว ไม่เคยเข้ารับการอบรม ผลผลิตมีคุณภาพต่ำ จึงทำให้มีความต้องการในเรื่องดังกล่าวมากกว่ากลุ่มอื่น

สำหรับเรื่องที่เหลือจำนวน 4 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.54)

(8) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรที่เคยฝึกอบรม แตกต่างตามจำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม จำนวน 4 กลุ่มคือ ไม่เคยฝึกอบรม เคยอบรม 1 ครั้ง เคยอบรม 2 ครั้ง และเคยฝึกอบรม 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่อง คือ การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ โดยที่เกษตรกรที่เคยฝึกอบรม 2 ครั้ง จะมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น และเป็นระดับความต้องการในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรเคยอบรมมาแล้วหลายครั้ง ต้องการที่จะอบรมเพิ่มเติมจากความรู้เดิม

ส่วนเรื่องที่เหลือจำนวน 4 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.55)

(9) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ แตกต่างกัน 3 กลุ่มคือได้ผลผลิตไม่เกิน 100 กิโลกรัม 101-150 กิโลกรัม และ 151 กิโลกรัมขึ้นไป มีระดับความต้องการรับการบริการและสนับสนุนการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 เรื่องคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษา

เมล็ดพันธุ์โดยที่เกษตรกรที่ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงคือ 151 กิโลกรัมขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่นและเป็นค่าเฉลี่ยความต้องการในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว ได้รับการฝึกอบรมน้อยครั้ง เก็บรักษารอจำหน่ายนาน และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพปานกลาง จึงทำให้มีความต้องการเรื่องดังกล่าวมาก

สำหรับเรื่องที่เหลือจำนวน 4 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.56)

(10) เปรียบเทียบระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกร จำแนกตามคุณภาพผลผลิต ผลการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่มีคุณภาพผลผลิตแตกต่างกัน 2 กลุ่มคือได้คุณภาพดี และคุณภาพปานกลาง มีระดับความต้องการรับการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 เรื่อง คือ การลดความชื้นเมล็ดพันธุ์ โดยที่เกษตรกรได้ผลผลิตคุณภาพปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มที่ได้ผลผลิตคุณภาพดี ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรได้รับการอบรมน้อยครั้ง และต้องการความรู้เทคนิคในการลดความชื้นเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับเรื่องที่เหลือจำนวน 4 เรื่อง เกษตรกรมีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.57)

ตารางที่ 4.53 เปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรจำแนกตามพื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์ เรื่อง	พื้นที่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์						ค่า F
	1-2 ไร่		3-4 ไร่		5 ไร่ขึ้นไป		
	(n = 86)		(n = 46)		(n = 16)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.48	0.77	1.47	0.78	1.31	0.79	0.35
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.59	0.58	1.50	0.69	1.31	0.79	1.38
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.27	0.76	1.21	0.78	1.18	0.75	0.16
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.19	0.79	1.21	0.86	1.18	0.65	0.01
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.59	0.74	1.60	0.68	1.37	0.80	0.67

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.54 เปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรจำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ								ค่า F
	1 ปี	2 ปี	3 ปี	4 ปีขึ้นไป					
	(n = 18)	(n = 48)	(n = 54)	(n = 28)					
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.61	0.69	1.45	0.77	1.53	0.71	1.25	0.92	1.08
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.61	0.60	1.56	0.61	1.61	0.62	1.28	0.71	1.79
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.38 ^{AB}	0.69	1.06 ^B	0.72	1.46 ^A	0.74	1.07 ^B	0.81	3.21*
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.16 ^{AB}	0.85	1.00 ^B	0.79	1.40 ^A	0.74	1.17 ^{AB}	0.81	2.28*
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.55	0.78	1.56	0.74	1.59	0.71	1.57	0.74	0.02

ตารางที่ 4.55 เปรียบเทียบระดับความต้องการวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรจำแนกตาม จำนวนครั้งที่เคยฝึกอบรม

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	จำนวนครั้งที่เข้าฝึกอบรม								ค่า F
	ไม่เคยอบรม	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้งขึ้นไป					
	(n = 42)	(n = 36)	(n = 41)	(n = 29)					
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD			
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD			
1.การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.35 ^B	0.87	1.30 ^B	0.80	1.73 ^A	0.54	1.44 ^{AB}	0.68	2.45 *
2.การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.52	0.55	1.38	0.80	1.63	0.58	1.58	0.62	1.00
3.การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.33	0.75	1.16	0.84	1.31	0.68	1.13	0.78	0.61
4.ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.19	0.83	1.25	0.87	1.68	0.64	1.48	0.78	0.95
5.การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.64	0.65	1.44	0.84	1.68	0.64	1.48	0.78	0.95

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.56 เปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของ
เกษตรกรจำแนกตามผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่						ค่า F
	50-100		100-150		151 ขึ้นไป		
	(n = 58)		(n = 54)		(n = 36)		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.53	0.73	1.48	0.79	1.33	0.82	0.75
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.55	0.62	1.42	0.68	1.66	0.58	1.56
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.24	0.84	1.18	0.72	1.36	0.68	0.57
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.22 ^{AB}	0.77	1.00 ^B	0.80	1.47 ^A	0.77	3.95*
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.58	0.70	1.44	0.81	1.75	0.60	1.93

ตารางที่ 4.57 เปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์ของ
เกษตรกรจำแนกตามคุณภาพผลผลิต

การฝึกอบรมวิทยาการ เมล็ดพันธุ์	คุณภาพผลผลิต				ค่า t
	คุณภาพปานกลาง		คุณภาพดี		
	(n=73)		(n=73)		
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์	1.42	0.83	1.50	0.72	0.63
2. การปฏิบัติเพื่อลดการปนพันธุ์	1.52	0.66	1.54	0.62	0.26
3. การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์	1.41	0.79	1.09	0.71	1.25**
4. ปัจจัยที่สำคัญในการเก็บรักษา	1.34	0.76	1.09	0.81	1.88
5. การป้องกันการเสื่อมคุณภาพ	1.65	0.67	1.53	0.67	1.03

หมายเหตุ ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยตามด้วยอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.66 เกษตรกรไม่มีความต้องการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.33 เกษตรกรมีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.34 - 2.00 เกษตรกรมีความต้องการมาก

4.7 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

จากผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของเกษตรกร ต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 13 จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งรายละเอียดตามหัวข้อเรื่องที่ 4.6 พบว่า เกษตรกรที่มีลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจสังคมบางประการ และสภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกัน มีระดับความต้องการแตกต่างกันในบางเรื่องของการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์ขยายพันธุ์พืช (ตารางที่ 4.58)

ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า เกษตรกรที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อปี จำนวนแรงงาน พื้นที่ที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ ระยะเวลาเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์ การรับการฝึกอบรม ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และระดับคุณภาพผลผลิต มีระดับความต้องการในเรื่องต่อไปนี้ ไม่แตกต่างกัน

1. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์
2. วิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่คุมแปลงขยายพันธุ์
3. การรับบริการบริการและสนับสนุนการผลิต
4. การฝึกอบรมวิทยาการเมล็ดพันธุ์

ตารางที่ 4.58 สรุปจำนวนเรื่องที่ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการของเกษตรกรแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามลักษณะพื้นฐานของเกษตรกร

ลักษณะพื้นฐาน ของเกษตรกร	ความรู้เกี่ยวกับการ ผลิตเมล็ดพันธุ์	วิธีการถ่ายทอด ความรู้	การบริการและสนับสนุน การผลิต	การอบรมวิทยา การเมล็ดพันธุ์
1. เพศ -ชาย -หญิง	-การใช้สารเคมี ปราบศัตรูพืช	-แบบรายบุคคล -ผ่านผู้นำกลุ่ม -การจัดทำแปลง สาธิต -การจัดทัศนศึกษา -การจัดวันรณรงค์	-สินเชื่อเพื่อการผลิต -สินเชื่อค่าเมล็ด พันธุ์ -สินเชื่อปุ๋ยเคมี -การจัดทำแปลง สำรองพันธุ์	-
2. อายุ -ไม่เกิน 35 ปี -36-45 ปี -46-55 ปี -56 ปีขึ้นไป	-การใช้สารเคมี ปราบศัตรูพืช	-การจัดทัศนศึกษา	-	-
3.ระดับการศึกษา -ไม่เกินชั้นป.4 -ชั้นป.6ขึ้นไป	-การเตรียมดิน -การตรวจแปลง ขยายพันธุ์ -การจัดการหลัง การเก็บเกี่ยว	-เอกสารคำแนะนำ -การจัดทัศนศึกษา	-สารเคมีกำจัด โรค แมลง	-การทดสอบ ความงอก เมล็ดพันธุ์
4.จำนวนแรงงาน ภาคเกษตร -1-2 คน -3-4 คน -5 คนขึ้นไป	-	- หอกระจายข่าว	-	-การปฏิบัติเพื่อ ลดการปนพันธุ์
5. รายได้เฉลี่ยต่อปี -ไม่เกิน30,000บาท -30,001-50,000 บาท -50,001บาทขึ้นไป	-	- ผ่านผู้นำกลุ่ม -การจัดนิทรรศการ -การจัดทัศนศึกษา	-สินเชื่อปุ๋ยเคมี	-

ตารางที่ 4.58 สรุปจำนวนเรื่องที่ค่าเฉลี่ย ระดับความต้องการของเกษตรกรแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของเกษตรกร (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐาน ของเกษตรกร	ความรู้เกี่ยวกับการ ผลิตเมล็ดพันธุ์	วิธีการถ่ายทอด ความรู้	การบริการและสนับสนุน การผลิต	การอบรมวิทย การเมล็ดพันธุ์
6.ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ - 1 ปี - 2 ปี - 3 ปี - 4 ปีขึ้นไป	-การคัดเลือกก่อน ปลูก -การเตรียมดิน -วิธีการปลูก -การดูแลรักษา หลังปลูก -การดูแลรักษาก่อน เก็บเกี่ยว -การใส่ปุ๋ย -การเก็บเกี่ยว -การจัดการหลัง การเก็บเกี่ยว -การเก็บรักษา เมล็ดพันธุ์	-การจัดทัศนศึกษา	-การจัดส่งเมล็ดพันธุ์ -การประสานงาน แหล่งสินเชื่อ -การจัดหาตลาด รองรับผลผลิต	-การลดความ ชื้นของเมล็ด พันธุ์
7.พื้นที่ใช้ในการ ผลิตเมล็ดพันธุ์ - 1-2 ไร่ - 3-4 ไร่ - 5 ไร่ขึ้นไป	-	-ผ่านผู้นำกลุ่ม	-	-
8.คุณภาพของ ผลผลิต -คุณภาพดี -คุณภาพปาน กลาง	-การใช้สารเคมี ปราบศัตรูพืช -การใช้สารเคมี ปราบวัชพืช	-ผ่านผู้นำกลุ่ม -การจัดทำแปลง สาธิต	-สินเชื่อเพื่อการ ผลิต -สินเชื่อค่าเมล็ด พันธุ์ -สินเชื่อปุ๋ยเคมี	-การลดความ ชื้นเมล็ด พันธุ์

ตารางที่ 4.58 สรุปจำนวนเรื่องที่ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการของเกษตรกรแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของเกษตรกร (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐาน ของเกษตรกร	ความรู้เกี่ยวกับการ ผลิตเมล็ดพันธุ์	วิธีการถ่ายทอด ความรู้	การบริการและสนับสนุน การผลิต	การอบรมวิทย การผลิตพันธุ์
9 .ผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่ -50-100 ก.ก. -101-150 ก.ก. -151 ก.ก.ขึ้นไป	-	-แบบรายบุคคล -การจัดทำแปลง สาธิต	-สินเชื่อเพื่อการ ผลิต -สินเชื่อค่าเมล็ด พันธุ์ -สารเคมีกำจัด วัชพืช -เชื้อไรโซเบียม	-ปัจจัยที่เกี่ยว กับการเก็บรักษา เมล็ดพันธุ์
10.จำนวนครั้งที่ เคยรับการอบรม -ไม่เคย - 1 ครั้ง - 2 ครั้ง - 3 ครั้งขึ้นไป	-การตรวจแปลง ขยายพันธุ์	-แบบรายบุคคล -การจัดนิทรรศการ -หน่วยเผยแพร่ เคลื่อนที่ -การจัดทัศนศึกษา -การจัดวันรณรงค์	-การประสานงาน กับแหล่งสินเชื่อ -เครื่องชั่งน้ำหนัก	-การทดสอบ ความงอก เมล็ดพันธุ์